

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM PRO ŠKOLNÍ
DRUŽINU**

1. Identifikační údaje

Název zařízení: Školní družina při Základní škole Stružnice, okres Česká Lípa, příspěvková organizace

Adresa: Základní škola Stružnice, okres Česká Lípa, příspěvková organizace, Jezvé 137, 471 08 Jezvé

Ředitelka: Mgr. Lenka Kolstrunková

Vychovatelka: Mgr. Lucie Plačková
Kateřina Rosáková

Telefon: 487 861 335, 731 526 909

E-mail: zsstruznice@zsstruznice.cz

Web: www.zsstruznice.cz

Zřizovatel: Obec Stružnice
Stružnice188
470 02 Česká Lípa

Platnost dokumentu od: 17.10.2017

Pedagogická rada projednala: 17.10.2017

Školská rada byla seznámena: 18.10.2017

Číslo jednací: ZŠSTR – 241/2017

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY (dále jen ŠD)

Školní družina je zařízení při základní škole. Má jedno oddělení s maximálním počtem 38 žáků. Školní družinu navštěvují žáci 1. – 5. ročníku ZŠ.

Činnost ŠD vychází z pedagogiky volného času. Cílem je vytvoření místa pro aktivní odpočinek žáků po vyučování a k cílenému ovlivňování jejich volného času.

Činnost školní družiny se řídí týdenní skladbou zaměstnání a ročním plánem. Skladba zaměstnání je uzpůsobena věku žáků. Důležitá je motivace, individuální přístup ke každému žákovi a schopnost komunikace vychovatelky s žáky. Hodnocení činnosti probíhá formou rozhovoru.

Žáci školní družiny se podílejí na celoročních projektech ZŠ.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina se nachází v budově základní školy. Ke své činnosti má přiděleny dvě samostatné místnosti v prvním patře školní budovy. Jedna místnost je používána jako herna s kobercem a druhá místnost je určena pro výtvarné a pracovní činnosti žáků. Školní družina může pro svou činnost využívat všechny prostory školy. K pohybovým aktivitám mohou žáci školní družiny využít tělocvičnu, školní zahradu. K ostatním činnostem např. kuchyňku a počítačovou techniku v učebnách. K dispozici je interaktivní tabule a CD přehrávač v místnostech školní družiny.

Školní stravování je zajištěno ve školní jídelně v budově školy.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Provoz školní družiny zabezpečují dvě kvalifikované vychovatelky s kratším pracovním úvazkem. Zúčastňují se akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD. K potřebám žáků jsou všímavé, trpělivé, přátelské, tvořivé a důsledné. Uplatňují spravedlnost, taktost a přiměřenost při hodnocení výkonů a chování žáků. Navzájem se respektují, pomáhají si a otevřeně hovoří o svých nápadech i připomínkách. Spolupracují se všemi pracovníky školy, zejména pak s třídními učitelkami 1. stupně.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Neinvestiční náklady školní družiny z velké části financuje zřizovatel – obecní úřad.

Na částečnou úhradu neinvestičních nákladů přispívají zákonný zástupci žáků částkou 50,- Kč za měsíc. Příspěvek lze platit pololetně nebo ročně. První platba **250,- Kč** je splatná k 30. září příslušného roku, další platba k 30. lednu následujícího roku částkou **250,- Kč**.

Pokud je žák přihlášen do zařízení v průběhu kalendářního měsíce, je poplatek splatný do 5 dnů po datu přihlášení.

Platby za školní družinu probíhají v hotovosti paní vychovatelce v oddělení ŠD.

3. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání slouží zájmové, rekreační a odpočinkové činnosti žáků školy. V rámci programu školní družiny se mohou žáci zapojit do dalších aktivit školní družiny – tanec, hra na flétnu, keramika.

4. PROVOZ ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je určena především pro žáky 1. stupně základní školy. Provoz školní družiny je od 7.00 do 7.55 hodin a od 11.55 do 15.30 hod. v místnostech určených školní družině. Do ranní družiny přicházejí žáci průběžně, docházka je zaznamenávána do knihy docházky ranní družiny.

V době vedlejších prázdnin je provoz přizpůsoben požadavkům zákonných zástupců, počtu přihlášených žáků a provozně technickým podmínkám. V době hlavních prázdnin škola provoz ŠD nezabezpečuje.

Způsob přihlašování, odhlašování do školní družiny

Účastník školního vzdělávání, v tomto případě žák školní družiny, je přijímán na dobu jednoho školního roku. Doklad o ukončení školního roku ve školní družině se nevydává.

Na začátku školního roku odevzdává řádně vyplněný zápisní lístek (přihlášku) s tím, že má možnost se kdykoliv během školního roku odhlásit. Odhlášení musí být potvrzeno zákonným zástupcem – vyplněn odhlašovací lístek.

Odchody žáků ze školní družiny

Žák odchází ze ŠD na základě:

1. zápisního lístku do ŠD (pravidelně),
2. na základě jednorázové písemné žádosti - s datem, hodinou odchodu, jménem doprovodu a podpisem zákonného zástupce

Časy odchodů žáků

1. po ukončení vyučování kdykoli do 13.00 hod.
2. od 14.30 hod. do 15.30 kdykoli

Žák by měl být ve ŠD minimálně do **14.30 hod.**, to je v čase, kdy probíhá hlavní náplň dne, aby odchody žáků nenarušovaly činnost (návrat z vycházky, dokončení výrobků,..)

Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči probíhá formou:

- individuálních konzultací,
- telefonickými rozhovory,
- písemným kontaktem (notýsky)
- třídními schůzkami

- netradiční formy spolupráce - Den otevřených dveří, prezentacemi na veřejnosti (zimní, jarní výstavy), na akcích pořádaných ŠD

5. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ ŽÁKŮ

- počet žáků v oddělení ŠD je maximálně 30
- žáci se řídí školním řádem a vnitřním řádem školní družiny
- pokud pro svoji činnost využívají odborné učebny (tělocvičnu, kuchyňku, počítačovou učebnu) řídí se příslušnými řády pro tyto učebny
- žáci jsou poučeni o bezpečnosti na začátku školního roku a v průběhu roku je poučení opakováno, záznam o poučení je zapsán v třídní knize školní družiny
- bezpečnost silničního provozu – mimo budovu ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 žáků. Pokud dojde k situaci, že se počet žáků navýší nad 25, je pověřena doprovodem další osoba. Žáci jsou na začátku školního roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno.
- Žáci navštěvující školní družinu jsou povinni dodržovat pravidla chování, bezpečnosti, šetřit veškerý majetek ŠD, dodržovat čistotu a pořádek.
- před každou akcí vychovatelka poučí žáky o bezpečnosti a určí pravidla rozchodů a přesunů, při kterých se budou dodržovat pravidla silničního provozu.
- při činnostech školní družiny je dodržována ochrana zdraví, prevence patologických jevů, prevence šikany a bezpečnost
- vychovatelky se snaží posilovat kázeň při veškerých činnostech ŠD
- při pohybu ve volné přírodě vychovatelka musí vymezit prostor pro pohyb
- pitný režim je zajištěn v rámci školního stravování, vlastními zdroji
- všechny úrazy jsou evidovány ve školní knize úrazů. Dostupnost prostředků první pomoci, školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou PP (školní kabinet).

6. PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Školní družina při výchově žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků nadaných vychází z ŠVP naší školy „Tvořivá škola pro všechny a pro každého“ z kapitoly 3.3 a 3.4, na které navazuje při činnostech ŠD.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začleňování do výchovného procesu věnována zvláštní pozornost.

Pro rozvoj žáků mimořádně nadaných nabízí školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

7. CÍLE ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINY

- Umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení.
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
- Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- Přípravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti.
- Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědní.
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Specifické cíle pro školní družinu:

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecní cíle vzdělávání dané školským zákonem.

- ✓ Rozvoj dítěte, jeho učení a poznávání.
- ✓ Osvojování si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.
- ✓ Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako svobodná osobnost působící na své okolí.
- ✓ Vychovávat k smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času.

Naplňování cílů je vymezeno konkrétním posláním školní družiny ve vyhlášce č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Bude se podle ní naplňovat formou pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní i klidové) a přípravu na vyučování.

Konkrétní cíle vzdělávání

1. cíl: rozvíjení žáka a jeho schopnosti učení

- ✓ podporovat tělesný rozvoj a zdraví žáka, jeho osobní spokojenost a pohodu systematicky rozvíjet řeč žáka a cvičit schopnosti a dovednosti, které žákovi umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení
- ✓ motivovat žáka k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe
- ✓ rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti žáků, jejich fantazii, zájmy a nadání
- ✓ rozvíjet schopnost žáka přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi

2. cíl: osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost – předpokladem naplňování je:

- ✓ poskytovat žákovi možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými,
- ✓ péče o druhé a ohled na jiné
- ✓ hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi
- ✓ v rozsahu žakových možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání
- ✓ rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích
- ✓ vést žáky k sociální soudružnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímali různost kulturních komunit jako samozřejmost a měli porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sbližování

3. cíl: získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí – předpokladem naplňování je:

- ✓ rozvíjet poznávání sebe sama, vlastní zájmů, možnosti a potřeb
- ✓ vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry
- ✓ vést žáka k poznání, že může životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá

4. cíl: vychovávat ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času – předpokladem naplňování je:

- ✓ pestrost, přiměřenost a vhodná motivace činností
- ✓ rozvíjení individuálních zájmů žáků
- ✓ spolupráce žáků při výběru činností

8. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

- **Formy, prostředky a metody zájmového vzdělávání**

Hlavní úkoly

- Prostřednictvím hry vytvářet u žáků vlastní tvořivost a rozvoj fantazie.
- Vést žáky k aktivnímu odpočinku.
- Rozvoj vhodných návyků.

Prostředky a formy výchovně vzdělávací práce

Základním prostředkem práce v družině je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky – výchova zážitkem. Hra napomáhá rozvoji nejrůznějších a velmi efektivně působících složek osobnosti – samostatnosti, zodpovědnosti, tvořivosti, rozhodnosti, schopnosti týmové spolupráce, taktickému myšlení a strategickému plánování, učí žáky vyrovnávat se s porážkami. Především přivádí jedince k lepšímu poznání sebe samého a jeho dosud utajených schopností, odbouráváním nejrůznějších bariér buduje psychickou odolnost, sebevědomí a sebedůvěru. Nabízí množství cenných zpětných vazeb: **účastník poznává lépe vlastní osobnost i své místo ve skupině**. Využití školní zahrady, tělocvičny, kuchyňky, využití audiovizuálních pomůcek a her k poučení a zábavě, nabídka pestrého programu pro žáky, spolupráce s třídními učiteli, rodiči i prarodiči.

Metody a formy práce: samostatná a skupinová práce, prezentace výsledků na veřejnosti, hra, soutěž, beseda, řízená diskuse, literární a výtvarná tvorba, dramatizace textu, přírodovědné a vlastivědné činnosti, tělovýchovné aktivity, hudební chvílky, praktické činnosti.

Příprava na vyučování: zahrnuje především didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získávali ve vyučování.

9. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Program výchovy a vzdělávání vychází z ŠVP naší školy, a to z kapitoly „Člověk a jeho svět“. Je usprádan do 5 tematických okruhů (Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví). Je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus a je určen dětem 1. – 5. ročníku. Je tvořen na základě polohy a podmínek školy. ŠVP je otevřený dokument, který se může doplnit nebo upravit dle nastalých změn.

Místo, kde žijeme

- ✓ **domov:** okruh rodiny a jejich členů, organizace života rodiny, zdravé prostředí v rodině posílení vztahu k rodině, výroba dárek pro členy rodiny, spolupráce s rodinou
- ✓ **škola:** vstup do školy, orientace ve škole a v družině, bezpečná cesta do školy a ze školy, okolí školy, školní režim, vytvoření kladného vztahu ke škole
- ✓ **obec, kde žijeme:** důležitá místa v obci, OÚ, obchod, pošta, knihovna, doprava – dopravní značky a dopravní předpisy, dopravní prostředky, podíl na reprezentaci vlastními pracemi žáků
- ✓ **naše vlast:** orientace na mapě, povídání o státních svátcích a významných dnech republiky, pojem vlastenectví – národ, vysvětlení historie, naše obec – její památky, ostatní významná města a místa v ČR – CHKO a NP

Lidé kolem nás

- ✓ **rodina a kamarádi:** soužití v rodině, v kolektivu třídy a družiny, v zaměstnání, na veřejnosti, základní komunikace mezi lidmi, pomoc druhému, lidské vlastnosti, povolání, lidé s různými handicapy
- ✓ **chování mezi lidmi:** pravidla slušného chování mezi vrstevníky ve škole a v družině, na hřišti mezi mladšími dětmi, mezi dospělými, na veřejnosti
- ✓ **vlastnictví:** soukromé – neber, co není tvé, veřejné – společné hračky, nerozbíjíme je, přiznáme se, když něco omylem rozbijeme a snažíme se to napravit, společný úklid
- ✓ **právo a spravedlnost:** základní lidská práva a povinnosti, dětská práva

Lidé a čas

- ✓ **režim dne:** dodržování denního režimu, využití volného času
- ✓ **orientace v čase:** hodiny, odhadování času, historie a pokrok,
- ✓ **roční období:** pozorování změn v přírodě – související zvyky a tradice, rozčlenění roku na měsíce

Rozmanitost přírody

- ✓ **životní prostředí:** pravidla chování v přírodě, ochrana přírody, přírodovědné vycházky, třídění odpadu, sběr papíru
- ✓ **neživá příroda**
- ✓ **živá příroda:** práce s atlasem, encyklopedií, výukové programy na PC
- ✓ **pokožkové rostliny:** zalévání, přesazování, výsev

10. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- a) **kompetence k učení** – pochopení nutnosti přípravy na vyučování, orientace ve světě informací, posoudit a zhodnotit svůj výkon, podpora rozvoje logického myšlení zdokonalování grafického projevu vedení k upevňování preventivního zdraví nabídka aktivačních metod

- b) kompetence k řešení problémů** – rozvíjení tvořivosti při řešení problémů
vnímání problémových situací
rozvoj schopností hledat nová řešení
používání dalších informací a zdrojů
aplikace poznatků v praxi
promýšlení pracovních postupů při praktických cvičení
- c) kompetence komunikativní** – vyjádření svých myšlenek, názorů v souvislém ústním projevu
naslouchání ostatním
zapojování do diskuze
spolupráce v týmu
využívání informačních zdrojů k získání nových poznatků
schopnost mluvit na veřejnosti
rozvoj slovní zásoby
- d) kompetence sociální a personální** – podílení se na utváření příjemné atmosféry ve skupině,
navazování a udržování kontaktů
poskytnutí pomoci
vhodná komunikace se spolužáky
respektování názorů druhých
hodnocení práce své i ostatních, naplánování a rozdělení práce
- e) kompetence občanské** – respektování přesvědčení druhých lidí
schopnost vcítit se do situace druhých
uvědomit si povinnost postavit se proti násilí
uvědomění si svých práv a povinností
poskytnutí pomoci, aktivní zapojení do kulturního života
chápání ekologických souvislostí
- f) kompetence pracovní** – používání bezpečných pomůcek a materiálů
dodržování pravidel bezpečnosti
pečlivá práce s pocitem hrdosti
využívání získaných zkušeností

11. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Září:	Místo kde žijeme – škola Lidé klem nás – právo a spravedlnost Rozvoj tělesné zdatnosti
Říjen:	Lidé kolem nás - rodina a kamarádi, chování mezi lidmi, vlastnictví Rozvoj tělesné zdatnosti
Listopad:	Místo, kde žijeme – obec, kde žijeme, domov Rozvoj tělesné zdatnosti – sportovní chování
Prosinec:	Lidé a čas – roční období – zvyky a tradice Umění a kultura – pěstovat zájem o hudbu, výtvarné umění
Leden:	Člověk a jeho zdraví – prevence, režim dne Místo, kde žijeme – obec
Únor:	Lidé a čas – zvyky a tradice Umění a kultura – Estetické cítění
Březen:	Lidé a čas – roční období – příroda Rozmanitost přírody – péče o rostliny
Duben:	Lidé kolem nás – chování mezi lidmi Lidé a čas – orientace v čase Rozvoj tělesné zdatnosti
Květen:	Místo, kde žijeme – naše vlast, domov Umění a kultura – vztah k uměleckým dílům Rozvoj tělesné zdatnosti
Červen:	Člověk a jeho zdraví – první pomoc Umění a kultura – vztah k uměleckým dílům Rozvoj tělesné zdatnosti